

2013-05-21

9-11749

VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

Biudžetinė įstaiga, Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius, tel.(8 5) 264 8703, faks. (8 5) 2648701, el. p. vilniaus.administracinis@teismas.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188733964

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai
Vilniaus g. 33
01506 Vilnius

2013-05-16 Nr. 1-3949-168/2012
Proceso Nr. 3-61-3-02017-2012-8

Siunčiame Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012-10-26 įsiteisėjusį dalyje
sprendimą vykdyti.

PRIDEDAMA. 6 lapai.

Teisėja

Diana Paužienė, (8 5) 264 87 04, el. p. d.pauziene@vaateismas.lt

Nijolė Sušinskienė

VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

SPRENDIMAS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2012 m. spalio 26 d.
Vilnius

Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėja Nijolė Sušinskienė, dalyvaujant pareiškėjui Vytautui Bakasėnui, jo atstovei advokatei Astai Bajorienei, atsakovų atstovui Dariui Taminskui, trečiojo suinteresuoto asmens atstovei Reginai Lydekaitienei, viešame teismo posėdyje išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo Vytauto Bakasėno skundą atsakovams Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai ir Lietuvos valstybei, atstovaujamai Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, trečiajam suinteresuotam asmeniui Vilniaus visuomenės sveikatos centrai dėl įsakymo panaikinimo, įpareigojimo atlikti veiksmus ir neturtinės žalos atlyginimo.

Teismas, išnagrinėjęs bylą,

n u s t a t ė:

Pareiškėjas Vytautas Bakasėnas kreipėsi į teismą su skundu (t. 1, b. l. 1-5), prašydamas: pripažinti jo atleidimą iš pareigų neteisėtu ir panaikinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. birželio 29 d. įsakymą Nr. K-127 „Dėl Vytauto Bakasėno atleidimo iš pareigų“; priteisti iš atsakovo vidutinį darbo užmokestį už priverstinės pravaikštos laiką nuo atleidimo iš pareigų dienos (2012 m. birželio 30 d.) iki teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos; priteisti iš atsakovo 5 000 Lt neturtinei žalai atlyginti.

Pareiškėjas skunde nurodė, kad 2011 m. gruodžio 1 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 71 straipsnio pakeitimo įstatymas bei kiti teisės aktai, kuriais remiantis buvo priimtas sprendimas nuo 2012 m. liepos 1 d. reorganizuoti pareiškėjo vadovaujamą Valstybinę visuomenės sveikatos priežiūros tarnybą prie Sveikatos apsaugos ministerijos (*toliau – Tarnyba*). Sveikatos apsaugos ministro 2012 m. vasario 27 d. raštu pareiškėjas buvo informuotas apie jo pareigybės panaikinimą ir apie tai, kad nuo 2012 m. birželio 30 d. bus atleistas iš užimamų pareigų.

Pareiškėjas 2012 m. birželio 27 d. buvo iškvieistas į Sveikatos apsaugos ministerijos Personalų skyrių ir jam buvo įteiktas 2012 m. birželio 27 raštas Nr. BR-238, kuriuo nuo 2012 m. liepos 1 d. siūlomos užimti Sveikatos apsaugos ministerijos Europos sąjungos reikalų ir tarptautinių ryšių skyriaus patarėjo pareigos. Kadangi pareigybės aprašymas nebuvo pateiktas, tai pareiškėjas, neturėdamas galimybės susipažinti su pareigybės aprašymu, darbo pobūdžiu, šios pareigybės atsisakė. Pareiškėjui sveikatos apsaugos ministro 2012 m. birželio 28 d. raštu Nr. BR-245 buvo pateiktas siūlymas užimti Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento Ligų prevencijos skyriaus vedėjo pareigas. Buvo pasiūlyta žemesnės – A lygio 16 kategorijos pareigybė. Be to, nebuvo pateiktas pareigybės aprašymas, pareiškėjas nebuvo informuotas apie darbo pobūdį, todėl jis atsisakė ir šią pareigybę užimti. Pareiškėjas tikėjosi, kad jam bus pasiūlytos vadovaujančios pareigos Vilniaus visuomenės sveikatos centre.

Pareiškėjas teigia, kad buvo pažeista imperatyvi Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo (*toliau – VTĮ*) 44 straipsnio 6 dalies nuostata, nes jam, kaip auginančiam vaiką iki trejų metų, turėjo būti siūlomos laisvos, o jų nesant, atitinkamos įsteigtos pareigos reorganizuojamose įstaigose. Pareiškėjas nurodė, kad įspėjimo laikotarpiu buvo laisva Vilniaus visuomenės sveikatos

centro direktoriaus pavaduotojo pareigybė į kurią laikinai buvo perkeltas Visuomenės sveikatos saugos centro vedėjas Robertas Petraitis, tačiau šios pareigos jam siūlomos nebuvo. Pareiškėjas mano, kad jam buvo pateikti formalūs pasiūlymai, likus 1 – 2 dienoms iki atleidimo iš tarnybos, jis buvo verčiamas kuo skubiau apsispręsti dėl pasiūlymų, nors detalios informacijos apie pareigas neturėjo.

Pareiškėjo įsitikinimu, jam būtų sudarytos nepalankios sąlygos dirbti Sveikatos apsaugos ministerijoje ar jai pavaldžiuose visuomenės sveikatos centruose apskrityse, todėl prašo taikyti Lietuvos Respublikos darbo kodekso (*toliau – Darbo kodekso*) 297 straipsnio 4 dalyje nustatytą alternatyvų pažeistų darbuotojo teisių gynimo būdą.

Pareiškėjas teigia, kad dėl akivaizdžiai neteisėto atleidimo iš pareigų, po 35 metų nepriekaištingo darbo visuomenės sveikatos priežiūros srityje, tapo bedarbiu. Turi išlaikyti 2 m. dukterį bei kartu gyvenančią žmonos nepilnametę dukrą. Paaikrina, jog dėl atleidimo patyrė neigiamus dvasinius išgyvenimus, pažeminimą, įtampą, neužtikrintumą savo ir šeimos ateitimi. Pasiūlymų iš valstybės tarnybos rezervo negauna. Pažeidimas yra tęstinio pobūdžio. Jam sąmoningai nebuvo siūlytos laisvos pareigybės Vilniaus visuomenės sveikatos centre. Dėl neteisėto atleidimo patyrė pažeminimą, kitus neigiamus išgyvenimus, todėl prašo priteisti 5 000 Lt neturtinę žalą.

Pareiškėjas ir jo atstovė teismo posėdyje palaikė skunde išdėstytas aplinkybes ir prašė jį tenkinti. Pareiškėjas nurodė, kad Sveikatos apsaugos ministerijoje jam galėjo būti siūlomos pareigybės, į kurias buvo priimtos Dalia Žukienė, Veslava Golnis ir Nerija Kuprevičienė. Pareiškėjas patvirtino, kad iš atsakovo už tris mėnesius gavo išeitines išmokas.

Atsakovai Sveikatos apsaugos ministerija ir Lietuvos valstybė, atstovaujama Sveikatos apsaugos ministerijos, prašė pareiškėjo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime (t. 1, b. l. 67-70) nurodė, kad Sveikatos apsaugos ministerija, vadovaudamasi VTĮ 44 straipsnio 6 dalimi, siekdama nepažeisti VTĮ 43 straipsnio 1 dalies nuostatų bei Vytauto Bakasėno interesų, 2012 m. birželio 27 d. įsteigė 2 pareigybes, kurių specialiuosius reikalavimus atitiko Vytautas Bakasėnas. Šios pareigybės buvo pasiūlytos pareiškėjui, tačiau jis, susipažinęs su 2012 m. birželio 27 d. ir 2012 m. birželio 28 d. pasiūlymais, iš karto jų atsisakė. Pareiškėjas neprašė susipažinti su jam siūlomų pareigybių aprašymais. Pažymėjo, kad prievolė pateikti pareigybės aprašymą, VTĮ nėra reglamentuota. Pareigybių aprašymo nepateikimas neužkirto kelio pareiškėjui jų paprašyti bei nepažeidė pareiškėjo teisių ar tesėtų interesų. Pareiškėjui buvo siūlomos pagal ministerijos kompetenciją, jo kvalifikaciją bei specialiuosius reikalavimus atitinkančios pareigybės. Be to, pareiškėjas pasiūlymų teikimų metu nenurodė jokių konkrečių pareigų, kurios dar galėjo būti jam pasiūlytos. Nesutiko su pareiškėjo teiginiais apie jo nepriekaištingą darbą, nes jis buvo pažeidęs Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje įstatymo 3 straipsnio 2 punktą ir 11 straipsnio 1 ir 2 dalis. Pareiškėjas sprendimą atsisakyti siūlomų pareigų priėmė pats. Ministerija įvykdė visas teisės aktais nustatytas pareigas. Pareiškėjas neįrodė neteisėtų atsakovo veiksmų, todėl nėra būtinų sąlygų neturtinei žalai atlyginti.

Atsakovai teismui pateiktame 2012-10-05 rašte Nr. (4/3-142)-10-8118 (t. 1, b. l. 114-115) paaikino, kad pareiškėjas į Tarnybos direktoriaus pareigas buvo priimtas laimėjus konkursą į įstaigos prie ministerijos vadovo pareigas. Nuo 2010 m. liepos 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 30 straipsnio nuostatomis, kad įstaigos prie ministerijos vadovą ketverių metų kadencijai, VTĮ nustatyta tvarka priima į pareigas ir atleidžia iš jų atitinkamos valdymo srities ministras, abejotina, ar pareiškėjui, kaip terminuotai įstaigos vadovo pareigas užimančiam, turėjo būti siūlomos nuolatinės valstybės tarnautojo pareigos. Garantija įstaigos vadovui, kuris priimtas įstatyme nustatytam terminui, būti neatleistam dėl pareigybės panaikinimo, kai jis augina vaiką iki trejų metų, VTĮ nenustatyta.

Atsakovų atstovas teismo posėdyje palaikė atsiliepime išdėstytas aplinkybes ir prašė jį atmesti. Pažymėjo, kad pareigybė, į kurią buvo priimtas A. Bundonis, pareiškėjui nebuvo siūlyta, nors jis atitiko šiai pareigybei keliamus reikalavimus bei nurodė, kad A. Bundonis prieš pareiškėją neturėjo jokios pirmenybės.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Vilniaus visuomenės sveikatos centras prašė pareiškėjo

skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime (t. 1, b. l. 23-26) nurodė, kad sprendimas dėl reorganizavimo buvo priimtas, siekiant optimizuoti viešojo administravimo subjektų, veikiančių visuomenės sveikatos srityje, valdymą. Pareiškėjas, ejęs Tarnybos direktoriaus pareigas, pats 2012 m. kovo 5 d. įsakymu patvirtino Vilniaus visuomenės sveikatos centro struktūrą, žinojo, kokios pareigybės įsteigtos, kokios yra laisvos, tačiau prašymo užimti Vilniaus visuomenės sveikatos centro direktoriaus pavaduotojo pareigas neišreiškė. Pareiškėjas buvo pavaldus sveikatos apsaugos ministrui. Pareiškėjas skunde neįrodė neturtinės žalos buvimo aplinkybių ir nepagrindė neturtinės žalos dydžio.

Vilniaus visuomenės sveikatos centras paaiškino, kad neturėjo jokios pareigos pareiškėjui siūlyti užimti šio centro direktoriaus pavaduotojo pareigybes ar jo perkelti į šią pareigybę. Sveikatos apsaugos ministerija Vilniaus visuomenės sveikatos centrui nepateikė jokių nurodymų, kad direktoriaus pavaduotojo pareigybė turėjo būti pasiūlyta pareiškėjui.

Trečiojo suinteresuoto asmens atstovė teismo posėdyje palaikė atsiliepime išdėstytas aplinkybes ir prašė pareiškėjo skundą atmesti.

Skundas tenkintinas iš dalies.

Byloje kilęs ginčas dėl sveikatos apsaugos ministro 2012 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. K-127, kuriuo pareiškėjas – Tarnybos direktorius – 2012 m. birželio 30 d. buvo atleistas iš užimamų pareigų, teisėtumo ir pagrįstumo.

Rašytiniais bylos duomenimis nustatyta, kad sveikatos apsaugos ministras 2012 m. vasario 27 d. pranešimu Nr. 23-517, vadovaudamasis VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 9 punktu, ir atsižvelgdamas į Sveikatos sistemos įstatymo 71 straipsnio pakeitimo įstatymą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-01-18 nutarimą Nr. 63 „Dėl sutikimo reorganizuoti biudžetinę įstaigą Valstybinę visuomenės sveikatos priežiūros tarnybą prie Sveikatos apsaugos ministerijos“, bei sveikatos apsaugos ministro ir Tarnybos direktoriaus 2012 m. vasario 27 d. įsakymą Nr. V-143/V-7 „Dėl Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos reorganizavimo, reorganizavimo sąlygų aprašo patvirtinimo, pranešė Vytautui Bakasėnui, kad nuo 2012 m. liepos 1 d. reorganizuojama Tarnyba ir naikinama direktoriaus pareigybė, kurią pareiškėjas užima, todėl 2012 m. birželio 30 d. jis bus atleistas iš šių pareigų (t. 1, b. l. 12).

Sveikatos apsaugos ministras 2012 m. birželio 27 d. pasiūlyme Nr. BR-238, vadovaudamasis VTĮ 43 straipsnio 1 dalimi ir atsižvelgdamas į 2012 m. vasario 27 d. pranešimą dėl pareigybės panaikinimo Nr. 23-517, pareiškėjui siūlė nuo 2012 m. liepos 1 d. užimti Sveikatos apsaugos ministerijos Europos Sąjungos reikalų ir tarptautinių ryšių skyriaus patarėjo (karjeros valstybės tarnautojo, A lygio, 16 kategorijos) pareigas, paliekant suteiktą I kvalifikacinę klasę (t. 1, b. l. 13).

Sveikatos apsaugos ministras 2012 m. birželio 28 d. pasiūlyme Nr. BR-245, vadovaudamasis VTĮ 43 straipsnio 1 dalimi ir atsižvelgdamas į 2012 m. vasario 27 d. pranešimą dėl pareigybės panaikinimo Nr. 23-517, pareiškėjui siūlė nuo 2012 m. liepos 1 d. užimti Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento Ligų prevencijos skyriaus vedėjo (karjeros valstybės tarnautojo, A lygio, 16 kategorijos) pareigas, paliekant suteiktą I kvalifikacinę klasę (t. 1, b. l. 14).

Sveikatos apsaugos ministras 2012 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. K-127 „Dėl Vytauto Bakasėno atleidimo iš pareigų“, vadovaudamasis VTĮ 41 straipsniu, 43 straipsnio 1 dalimi, 44 straipsnio 1 dalies 9 punktu bei atsižvelgdamas į 2012 m. vasario 27 d. pranešimą dėl pareigybės panaikinimo Nr. 23-517, bei į 2012 m. birželio 27 d. pasiūlymą Nr. BR-238, 1 punktu atleido Tarnybos direktorių Vytautą Bakasėną 2012 m. birželio 30 d. iš užimamų pareigų; 2 punkte įpareigojo Tarnybą išmokėti Vytautui Bakasėnui nustatytą vidutinį darbo užmokestį iki 2012 m. birželio 30 d. (įskaitytinai); piniginę kompensaciją už nepanaudotas kasmetines atostogas 43,816 dienas; Vilniaus visuomenės sveikatos centrą mokėti Vytautui Bakasėnui 3 mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio išėtinę išmoką teisės aktų nustatyta tvarka (2.2 punktas).

Iš byloje esančio gimimo liudijimo matyti, kad Vytautas Bakasėnas yra Vytės Bakasėnaitės, gim. 2010-07-11, tėvas (t. 1, b. l. 11)

KOPIJA TIKRA

Teismo posėdyje liudytoja Laima Macejauskienė, dirbanti Sveikatos apsaugos ministerijos Personalo skyriuje vyriausiąja specialiste, parodė, kad atsakovui buvo žinoma, jog V. Bakasėnas augina mažametę dukterį, apie atleidimą buvo įspėtas prieš keturis mėnesius, kaip auginantis vaiką iki 14 metų amžiaus. Kadangi atsakovė pareiškėjo negalėjo atleisti ir jo atžvilgiu būtų reikėję taikyti Darbo kodekso nuostatas bei mokėti jam už priverstinę pravaikštą iki vaikui sukaks 3 metai, buvo nutarta pareiškėjui pasiūlyti dvi pareigybes, atitinkančias pareiškėjo kvalifikaciją. Jos buvo siūlomos tik tada, kai paaiškėjo etatų sąrašai, įsigalioję nuo 2012 m. liepos 1 d. Pareiškėjas buvo įstaigos vadovas, jo kadencija buvo nustatyta įstatymu. Pareiškėjui atsisakius siūlomų pareigų, jis buvo atleistas iš darbo. Pareiškėjas pats prašė kuo greičiau įforminti atleidimą, todėl buvo manoma, kad tai kaip tik atitinka jo interesus.

Kaip matyti iš skundo turinio ir pareiškėjo paaiškinimų, jis iš esmės ginčija skundžiamo įsakymo 1 punktą, kuriuo jis buvo atleistas iš pareigų. Nei pareiškėjas, nei atsakovai neginčijo pareiškėjui išmokėtos kompensacijos ar išėtinės išmokos teisėtumo ir pagrįstumo. Atsižvelgus į tai, byloje vertintinas tik įsakymo 1 punkto teisėtumas ir pagrįstumas.

Dėl Tarnybos reorganizacijos

Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 71 straipsnio (2011-12-01 įstatymo Nr. XI-1759, nuo 2012-07-01 redakcija) 1 dalis nustatė, kad valstybės politiką visuomenės sveikatos priežiūros srityje įgyvendina visuomenės sveikatos centrai apskrityse (toliau – centrai). Centrai yra viešieji juridiniai asmenys, išlaikomi iš valstybės biudžeto asignavimų ir kitų valstybės pinigų fondų lėšų. Centrai veikia pagal Vyriausybės patvirtintus nuostatus. Vyriausybė centrų nuostatus gali pavesti tvirtinti sveikatos apsaugos ministrui. Minėto straipsnio 2 dalis nustatė, kad centrų kompetenciją nustato Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas ir kiti įstatymai bei teisės aktai.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2012 m. sausio 18 d. nutarimo Nr. 63 „Dėl sutikimo reorganizuoti biudžetinę įstaigą Valstybinę visuomenės sveikatos priežiūros tarnybą prie Sveikatos apsaugos ministerijos“ (Žin., 2012, Nr. 11-466) 1 punkte sutiko, kad biudžetinė įstaiga Tarnyba (kodas – 188748667) būtų reorganizuota skaidymo būdu – išdalijant jos teises ir pareigas biudžetinėms įstaigoms Vilniaus visuomenės sveikatos centrui (kodas – 291349070), Kauno visuomenės sveikatos centrui (kodas – 191349265), Klaipėdos visuomenės sveikatos centrui (kodas – 191349450), Šiaulių visuomenės sveikatos centrui (kodas – 191349799), Panevėžio visuomenės sveikatos centrui (kodas – 191346874), Alytaus visuomenės sveikatos centrui (kodas – 191344670), Marijampolės visuomenės sveikatos centrui (kodas – 191207376), Utenos visuomenės sveikatos centrui (kodas – 191348163), Telšių visuomenės sveikatos centrui (kodas – 191347823), Tauragės visuomenės sveikatos centrui (kodas – 191347780).

Minėto nutarimo 2 punkte nustatė, kad reorganizavimo tikslas – optimizuoti viešojo administravimo subjektų, veikiančių visuomenės sveikatos priežiūros srityje, valdymą, taupyti Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšas, racionaliau naudoti materialinius ir finansinius išteklius, gerinti visuomenės sveikatos priežiūros srityje teikiamų administracinių paslaugų prieinamumą ir kokybę, o kartu sparčiau priimti sprendimus (2.1); reorganizuojama biudžetinė įstaiga – Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos (2.2); reorganizavime dalyvaujančios įstaigos – Vilniaus visuomenės sveikatos centras, Kauno visuomenės sveikatos centras, Klaipėdos visuomenės sveikatos centras, Šiaulių visuomenės sveikatos centras, Panevėžio visuomenės sveikatos centras, Alytaus visuomenės sveikatos centras, Marijampolės visuomenės sveikatos centras, Utenos visuomenės sveikatos centras, Telšių visuomenės sveikatos centras, Tauragės visuomenės sveikatos centras (2.3); po reorganizavimo veiksiančios biudžetinės įstaigos – Vilniaus visuomenės sveikatos centras, Kauno visuomenės sveikatos centras, Klaipėdos visuomenės sveikatos centras, Šiaulių visuomenės sveikatos centras, Panevėžio visuomenės sveikatos centras, Alytaus visuomenės sveikatos centras, Marijampolės visuomenės sveikatos centras, Utenos visuomenės sveikatos centras, Telšių visuomenės sveikatos centras, Tauragės visuomenės sveikatos centras (2.4); po reorganizavimo veiksiančių biudžetinių įstaigų Vilniaus visuomenės sveikatos centro, Kauno visuomenės sveikatos centro, Klaipėdos

visuomenės sveikatos centro, Šiaulių visuomenės sveikatos centro, Panevėžio visuomenės sveikatos centro, Alytaus visuomenės sveikatos centro, Marijampolės visuomenės sveikatos centro, Utenos visuomenės sveikatos centro, Telšių visuomenės sveikatos centro, Tauragės visuomenės sveikatos centro savininko teises ir pareigas įgyvendins Sveikatos apsaugos ministerija (2.5); po reorganizavimo veiksiančios biudžetinės įstaigos Vilniaus visuomenės sveikatos centras, Kauno visuomenės sveikatos centras, Klaipėdos visuomenės sveikatos centras, Šiaulių visuomenės sveikatos centras, Panevėžio visuomenės sveikatos centras, Alytaus visuomenės sveikatos centras, Marijampolės visuomenės sveikatos centras, Utenos visuomenės sveikatos centras, Telšių visuomenės sveikatos centras, Tauragės visuomenės sveikatos centras atliks Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatyme (Žin., 2002, Nr. 56-2225), kituose įstatymuose ir teisės aktuose nustatytas visuomenės sveikatos priežiūros viešojo administravimo funkcijas (2.6).

Sveikatos apsaugos ministras ir Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktorius 2012 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. V-143/V-7 „Dėl Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos reorganizavimo, reorganizavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“ patvirtino Tarnybos reorganizavimo, reorganizavimo sąlygų aprašą (toliau – *Aprašas*).

Aprašo 1 punkte nurodyta, kad jis reglamentuoja Tarnybos reorganizavimą skaidymo būdu išdalijant jos teises ir pareigas visuomenės sveikatos centrams apskrityse: Alytaus visuomenės sveikatos centrui, Kauno visuomenės sveikatos centrui, Klaipėdos visuomenės sveikatos centrui, Marijampolės visuomenės sveikatos centrui, Panevėžio visuomenės sveikatos centrui, Šiaulių visuomenės sveikatos centrui, Telšių visuomenės sveikatos centrui, Tauragės visuomenės sveikatos centrui, Utenos visuomenės sveikatos centrui, Vilniaus visuomenės sveikatos centrui (toliau visi kartu – visuomenės sveikatos centrai apskrityse).

Aprašo 5 punkte nustatyta, kad Tarnybos reorganizavimo tikslas – optimizuoti viešojo administravimo subjektų, veikiančių visuomenės sveikatos srityje, valdymą, taupyti Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšas, racionaliau naudoti materialinius ir finansinius išteklius, gerinti visuomenės sveikatos priežiūros srityje teikiamų administracinių paslaugų prieinamumą ir kokybę, o kartu sparčiau priimti sprendimus. Aprašo 6 punkte nustatyta, kad Tarnybos reorganizavimo pagrindimas – įgyvendinti Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 71 straipsnio pakeitimo įstatymo (Žin., 2011, Nr. 153-7196), Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 6, 12, 15, 41 ir 43 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir įstatymo papildymo 15-1 straipsniu įstatymo (Žin., 2011, Nr. 153-7194) nuostatas. Aprašo 8 punkte nustatyta, kad po reorganizavimo tęsiančių veiklą visuomenės sveikatos centrų apskrityse savininko teises ir pareigas įgyvendins Sveikatos apsaugos ministerija. Aprašo 9 punkte nustatyta, kad teisės aktų nustatyta tvarka priimant sprendimą reorganizuoti Tarnybą, priimami ir tvirtinami Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos reorganizavimo sąlygų aprašas bei po reorganizavimo tęsiančių veiklą visuomenės sveikatos centrų apskrityse nuostatai.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje (pvz., nutartys administracinėse bylose Nr. A556-904/2008, A662-684/2010, A62-340/2011, A-492-1954-12) ne kartą pažymėta, kad tam tikros institucijos vidinės organizacinės struktūros projektavimas, atsižvelgiant į nustatytą teisinį reguliavimą, atitinkamai yra viešojo administravimo subjekto steigėjo arba viešojo administravimo subjekto vadovo diskrecijos teisė, kuri naudojama, siekiant efektyviai įgyvendinti institucijai priskirtas funkcijas. Valstybės tarnautojų teisių galimi pažeidimai turėtų būti konstatuojami ne per teisės aktus, apibrėžiančius valdžios institucijų veiklą, bet per teisės normas, tiesiogiai reglamentuojančias valstybės tarnybą ir konkretaus valstybės tarnautojo teises.

Įvertinus anksčiau išdėstytas nuostatas, darytina išvada, kad Tarnybos struktūriniai pertvarkymai buvo atlikti kompetentingo organo sprendimu, jie yra realūs, Tarnyba buvo reorganizuota skaidymo būdu, išdalijant jos teises ir pareigas visuomenės sveikatos centrams apskrityse, siekiant Aprašo 5 punkte nustatytų tikslų bei grindžiama Aprašo 6 punkte nustatytu teisiniu pagrindu. Pažymėtina tai, kad teismas neįgalintas vertinti darbovietės struktūrinių pertvarkymų tikslingumo ir pagrįstumo. Konkrečių struktūrinių pertvarkymų, kaip darbo sutarties nutraukimo svarbios priežasties, realumas nustatomas pagal tai, ar išliko funkcijos arba jų dalis

darbovietėje, kurias atliko atleidžiamas darbuotojas. Dėl atlikto reorganizavimo nuo 2012 m. liepos 1 d. neliko Tarnybos, taigi, ir Tarnybos direktoriaus pareigybės.

Dėl įsakymo teisėtumo ir pagrįstumo

Skundžiamas įsakymas priimtas Valstybės tarnybos įstatymo 44 straipsnio 1 dalies 9 punkto pagrindu. Pagal šią teisės normą (įstatymo Nr. XI-1946, 2012-03-29 Žin., 2012, Nr. 44-2140, redakcija galiojusi nuo 2012-04-14) valstybės tarnautojas atleidžiamas iš pareigų, kai valstybės tarnautojo pareigybės panaikinama.

VTĮ 44 straipsnio 6 dalyje (įstatymo Nr. XI-1946, 2012-03-29 Žin., 2012, Nr. 44-2140, redakcija galiojusi nuo 2012-04-14) nustatyta, kad neščia valstybės tarnautoja, taip pat valstybės tarnautojas, *auginantis vaiką (vaikus) iki trejų metų*, negali būti atleisti iš pareigų šio straipsnio 1 dalies 4, 9 (išskyrus atvejus, kai valstybės ar savivaldybės institucija ar įstaiga *likviduojama*), 10, 12 ir 15 punktuose, 2 dalyje nurodytais pagrindais.

Pareiškėjas buvo atleistas iš pareigų būtent VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 9 punkto pagrindu, tačiau jam, kaip auginančiam vaiką iki trejų metų – gimusį 2010 m. liepos 11 d. (t. 1, b. l. 11), taikoma absoliuti garantija, draudžianti jį atleisti iš pareigų, kadangi Tarnyba buvo ne likviduota, o *reorganizuota*. Minėta VTĮ 44 straipsnio 6 dalis nenumato daugiau jokių kitų išimčių, kada valstybės tarnautojas, auginantis vaiką (vaikus) iki trejų metų, galėtų būti atleistas iš tarnybos, išskyrus likvidavimo atvejį. Įvertinus tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Sveikatos apsaugos ministerija netinkamai taikė šią normą, pažeisdama absoliutą draudimą atleisti pareiškėją iš užimamų pareigų.

Valstybės tarnybos įstatymas nustato pagrindines procedūras ir taisykles, kurių turi laikytis darbdavys (VTĮ 2 str. 14 d.), nusprendęs panaikinti karjeros valstybės tarnautojo pareigybės, taip pat numato atitinkamas valstybės tarnautojų, kurių pareigybės panaikinamos, garantijas (VTĮ 43 str. 1, 2 d.).

Vertintina, ar Sveikatos apsaugos ministerija prieš atleisdama pareiškėją iš pareigų, tinkamai atliko pareigą pareiškėjui siūlyti užimti jo turimą darbinę patirtį ir kvalifikaciją atitinkančias pareigybės.

Valstybės tarnybos įstatymo 43 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad karjeros valstybės tarnautojas, kurio pareigybės naikinama, paskiriamas į kitas to paties lygio ir kategorijos karjeros valstybės tarnautojo pareigas, o jei tokių pareigų nėra ir valstybės tarnautojas sutinka, – į žemesnės kategorijos pareigas. Jei iki pareigybės panaikinimo karjeros valstybės tarnautojas į kitas pareigas nepaskiriamas, jis iš pareigų atleidžiamas. Valstybės tarnautojui apie pareigybės panaikinimą turi būti pranešta raštu ne vėliau kaip prieš 2 mėnesius iki pareigybės panaikinimo. Neįgaliajam, neščia moteriai (kai valstybės ar savivaldybės institucija ar įstaiga likviduojama), moteriai ir (ar) vyrui, auginantiems vaikus (vaiką) iki 14 metų, asmeniui, kuriam iki teisės gauti visą senatvės pensiją liko ne daugiau kaip penkeri metai, apie pareigybės panaikinimą turi būti pranešta raštu prieš 4 mėnesius.

Minėto straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad buvusiam įstaigos vadovui (išskyrus įstaigos vadovą, priimtą į pareigas politinio (asmeninio) pasitikėjimo pagrindu ar įstatymo nustatyta kadencijai, taip pat įstaigos vadovą, kuriam suėjo 65 metai), atleistam iš pareigų dėl pareigybės panaikinimo, 6 mėnesius nuo atleidimo iš pareigų dienos Vyriausybės nustatyta tvarka siūlomos tos pačios ar žemesnės kategorijos įstaigos vadovo (išskyrus įstaigos vadovą, priimamą į pareigas politinio (asmeninio) pasitikėjimo pagrindu ar įstatymo nustatyta kadencijai) pareigos, jeigu asmuo atitinka bendruosius reikalavimus, keliamus į valstybės tarnautojo pareigas priimamam asmeniui, ir jam siūlomos pareigybės aprašyme nustatytus specialiuosius reikalavimus. Asmenys, siekiantys būti priimti į įstaigos vadovo pareigas, gali būti priimti į šias pareigas į valstybės tarnautojo pareigas priimančio asmens sprendimu. Jeigu nėra galimybės šioje dalyje nurodytu atveju buvusiam įstaigos vadovui pasiūlyti įstaigos vadovo pareigų, 6 mėnesius nuo atleidimo iš pareigų dienos Vyriausybės nustatyta tvarka jam siūlomos tos pačios ar žemesnės kategorijos karjeros valstybės tarnautojo pareigos. Šis asmuo privalo būti priimtas į karjeros valstybės tarnautojo pareigas, jeigu atitinka

bendruosius reikalavimus, keliamus į valstybės tarnautojo pareigas priimamam asmeniui, ir jam siūlomos pareigybės aprašyme nurodytus specialiuosius reikalavimus.

Vertintina, ar Sveikatos apsaugos ministerija tinkamai įgyvendino VTĮ 43 straipsnyje įtvirtintas garantijas, siūlydama pareiškėjui užimti pareigas.

Sveikatos apsaugos ministras 2012 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. V-628 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Europos Sąjungos reikalų ir Tarptautinių ryšių skyriaus patarėjo pareigybės aprašymo patvirtinimo“ patvirtino Europos Sąjungos reikalų ir Tarptautinių ryšių skyriaus patarėjo pareigybės aprašymą, įsakymas įsigaliojo nuo 2012 m. liepos 1 d. (b. l. 148).

Kaip matyti iš pareiškėjui siūlytos Europos Sąjungos reikalų ir tarptautinių ryšių skyriaus patarėjo pareigybės aprašymo, tai yra A lygio 16 kategorijos karjeros valstybės tarnautojo pareigybė. Ši pareigybė skirta vykdyti ministerijos politiką formuojant ir įgyvendinant valstybinę sveikatos politiką tarptautinio bendradarbiavimo, ES veiklos, jos atstovavimo, tarptautinių organizacijų, darbo grupių ir komitetų veiklos visuomenės sveikatos politikos srityje. Nurodyta specialioji veiklos sritis – tarptautinis bendradarbiavimas ir Lietuvos Respublikos narystė ES (b. l. 149-150).

Sveikatos apsaugos ministro 2012 m. birželio 25 d. įsakymu Nr. V-598 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento Ligų prevencijos skyriaus pareigybių aprašymų tvirtinimo“ 1.1 punktu buvo patvirtintas Visuomenės sveikatos departamento Ligų prevencijos skyriaus vedėjo pareigybės aprašymas, įsakymas įsigaliojo nuo 2012 m. liepos 1 d. (b. l. 151).

Visuomenės sveikatos departamento Ligų prevencijos skyriaus vedėjo pareigybės aprašyme nurodyta, kad tai yra A lygio 15 kategorijos valstybės tarnautojo pareigybė. Ši pareigybė skirta organizuoti ir koordinuoti skyriaus nuostatuose numatytą veiklą, dalyvauti formuojant, koordinuojant ir įgyvendinant visuomenės sveikatos priežiūros politiką ligų prevencijos (užkrečiamų ligų profilaktikos ir kontrolės, grėsmių sveikatai valdymo, lėtinių neinfekcinių ligų bei sužalojimų prevencijos, sveikatos netolygumų, visuomenės psichikos sveikatos išsaugojimo ir priklausomybės ligų prevencijos, alkoholio tabako kontrolės ir vartojimo prevencijos, narkotinių bei psichotropinių medžiagų ir jų pirmtakų (prekursorių) neteisėto naudojimo prevencijos) srityje, kompetencijos ribose koordinuoti Sveikatos apsaugos ministerijai pavaldžių visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų veiklą ir dalyvauti formuojant bei pristatant Lietuvos Respublikos poziciją Europos Sąjungos institucijose, tarptautinėse organizacijose bei įgyvendinant Europos Sąjungos ir kitų tarptautinių organizacijų politiką (b. l. 152-153).

Taigi, pareiškėjui 2012 m. birželio 27 d. ir 2012 m. birželio 28 d. buvo pasiūlytos tik šios dvi pareigybės. Pažymėtina, kad Visuomenės sveikatos departamento Ligų prevencijos skyriaus vedėjo pareigybės aprašyme nurodyta, kad tai yra A lygio 15 kategorijos valstybės tarnautojo pareigybė, tuo tarpu pasiūlyme buvo nurodyta, jog tai A lygio 16 kategorijos valstybės tarnautojo pareigybė (t. 1, b. l. 14). V. Bakasėnas buvo atleistas 2012 m. birželio 30 d.

Teismas 2012 m. spalio 2 d. nutartimi, siekdamas visapusiškai ir objektyviai ištirti bylos aplinkybes, atnaujino bylos nagrinėjimą iš esmės ir įpareigojo atsakovą teismui pateikti papildomus duomenis: kokių Sveikatos apsaugos ministerijoje pareiškėjo įspėjimo laikotarpiu buvo laisvų ir (ar) naujai sukurtų pareigybių, kurias pagal pareigybių aprašymuose numatytus kriterijus atitiktų pareiškėjas, įskaitant ir pareiškėjui pasiūlytas; jei tokių pareigybių buvo, tai kokie asmenys į šias pareigybes buvo priimti, nurodant jų pirmumą prieš pareiškėją; sveikatos apsaugos ministro 2012 m. birželio 20 d. įsakymą Nr. V-628; ar pareiškėjo įspėjimo laikotarpiu buvo laisva Vilniaus visuomenės sveikatos centro direktoriaus pavaduotojo pareigybė; pažymą apie pareiškėjui išmokėtą 3 mėnesių vidutinio dydžio užmokesčio išėtinę išmoką (skundžiamo įsakymo 2.2 punktas, t. 1, b. l. 96-97).

Atsakovė teismui pateikė tokius duomenis: Sveikatos apsaugos ministerijos pareigybių sąrašus pranešimo apie pareigybės panaikinimą dienai – 2012 m. vasario 27 d. (t. 1, b. l. 116-130) ir atleidimo iš pareigų dienai (t. 1, b. l. 131-145). Atsakovo pateikti statistiniai duomenys apie visas buvusias pareigybes Sveikatos apsaugos ministerijoje neparodo, kokių pareiškėjo įspėjimo

laikotarpiu buvo laisvų ir (ar) naujai sukurtų pareigybių, kurias pagal pareigybių aprašymuose numatytus kriterijus atitiktų pareiškėjas, todėl ši aplinkybė buvo nustatinėjama, remiantis atsakovo atstovo paaiškinimais.

Sveikatos apsaugos ministerija, remdamasi Valstybės tarnautojų registro duomenimis, teismui pateikė 2012 m. vasario 27 d. – 2012 m. birželio 30 d. Sveikatos apsaugos ministerijos priimtų valstybės tarnautojų ir darbuotojų detaliąją ataskaitą, kurioje Eil. Nr. 6 nurodyta, kad 2012 m. birželio 5 d. Artūras Bundonis buvo priimtas į Europos Sąjungos paramos skyriaus vyriausiojo specialisto (A lygio 13 kategorijos) pareigybę pagal VTĮ 43 straipsnio 2 dalį (t. 1, b. l. 146-147). Kaip matyti iš šios pareigybės aprašymo, pareiškėjas atitiko šiai pareigybei nustatytus specialiuosius reikalavimus (t. 1, b. l. 166-168). Atsakovė teismui nepateikė duomenų apie tai, kodėl pareiškėjui nebuvo siūlyta ši pareigybė ir kokią pirmumo teisę prieš pareiškėją turėjo A. Bundonis (Darbo kodekso 135 straipsnis). Atsakovės atstovas teismo posėdyje paaiškino, kad pareiškėjas atitiko šiai pareigybei nustatytus specialiuosius reikalavimus, tačiau ši pareigybė jam siūlyta nebuvo bei, kad A. Bundonis prieš pareiškėją neturėjo jokios pirmumo teisės. Atsakovo pateikti kitų pareigybių aprašymai: Europos Sąjungos reikalų ir tarptautinių ryšių skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybė (t. 1, b. l. 155-157), Teisės departamento Teisėkūros skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybė (t. 1, b. l. 158-159), Vidaus audito skyriaus vedėjo pareigybė (t. 1, b. l. 160-161), Teisės departamento Teisėkūros ir teisinio vertinimo skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybė (t. 1, b. l. 162-163), Bendrųjų reikalų departamento E.Sveikatos koordinavimo skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybė (t. 1, b. l. 164-165), Sveikatos politikos ir planavimo skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybė (t. 1, b. l. 169-170), Vyriausiojo ministerijos patarėjo pareigybė (t. 1, b. l. 171-172), Lietuvos nuolatinės atstovybės Europos Sąjungoje Sveikatos apsaugos atašė pareigybė (t. 1, b. l. 173-174), Teisės departamento Atstovavimo ir teisės taikymo skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybė (t. 1, b. l. 175-176), Vidaus audito skyriaus vedėjo pavaduotojo pareigybė (t. 1, b. l. 177-178), Vidaus audito skyriaus vidaus auditoriaus pareigybės (t. 1, b. l. 179-180, 181-183, 184-185), Finansų turto valdymo skyriaus turto valdymo poskyrio vyriausiojo specialisto pareigybė (t. 1, b. l. 186-188) neturi jokios įtakos, vertinant skundžiamo įsakymo teisėtumą ir pagrįstumą, kadangi šios pareigos pareiškėjui akivaizdžiai negalėjo būti siūlomos, nes jis neturėjo tos srities išsilavinimo arba darbinės patirties tam tikroje srityje.

Pareiškėjas teigia, kad jam galėjo būti pasiūlytos pareigos į kurias iš Tarnybos buvo perkeltos Dalia Žukienė, Veslava Golnis ir Nerija Kuprevičienė.

Iš Sveikatos apsaugos ministerijos kanclerio 2012 m. birželio 29 d. potvarkių matyti, kad nuo 2012 m. liepos 1 d.: Dalia Žukienė iš Tarnybos Sveikatos rizikos veiksmų valdymo skyriaus vedėjo pareigų (A lygis 16 kategorija) buvo perkelta į Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento Visuomenės sveikatos strategijos skyriaus vyriausiojo specialisto pareigas (A lygis 13 kategorija, t. 2, b. l. 8); Veslava Golnis iš Tarnybos Saugos kontrolės skyriaus vedėjo pavaduotojo pareigų (A lygis 14 kategorija) į Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento Visuomenės sveikatos saugos skyriaus vyriausiojo specialisto pareigas (A lygis 13 kategorija, t. 2, b. l. 10); Nerija Kuprevičienė iš Tarnybos Užkrečiamųjų ligų skyriaus vedėjo pareigų (A lygis 16 kategorija) į Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento Ligų prevencijos skyriaus vyriausiojo specialisto pareigas (A lygis 14 kategorija, t. 2, b. l. 13). Iš Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento Visuomenės sveikatos strategijos skyriaus vyriausiojo specialisto (t. 2, b. l. 18-19), Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento Visuomenės sveikatos saugos skyriaus vyriausiojo specialisto (t. 2, b. l. 22-23), Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento Ligų prevencijos skyriaus vyriausiojo specialisto (t. 2, b. l. 26-28) pareigybių aprašymų matyti, kad pareiškėjas atitiko šių pareigybių aprašymuose nustatytus specialiuosius reikalavimus, tačiau pareiškėjui šios pareigybės nebuvo siūlytos, o į jas perkeltos kitos valstybės tarnautojos iš Tarnybos, nenurodant jų pirmenybės prieš pareiškėją.

Taigi, įvertinus atsakovo pateiktus duomenis, matyti, kad pareiškėjui, kaip turinčiam absoliučią garantiją, numatytą VTĮ 44 str. 6 d., bei atsižvelgiant į VTĮ 43 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą garantiją, t. y. kad karjeros valstybės tarnautojas, kurio pareigybė naikinama, paskiriamas

KOPIJA TIKRA

į kitas to paties lygio ir kategorijos karjeros valstybės tarnautojo pareigas, o jei tokių pareigų nėra ir valstybės tarnautojas sutinka, – į žemesnės kategorijos pareigas, galėjo būti siūlomos ir kitos pareigos Sveikatos apsaugos ministerijoje nei tos, kurios jam buvo pasiūlytos. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog ir pareiškėjui siūlytos dvi pareigybės, ir tos, į kurias iš Tarnybos buvo perkelti kiti valstybės tarnautojai, buvo patvirtintos ministro įsakymu nuo 2012 m. liepos 1 d., tuo paneigiant atsakovės atstovo argumentą, kad pareiškėjui negalėjo būti siūlomos pareigybės, kurių tuo metu dar nebuvo.

Pareiškėjas nurodė, jog jis tikėjosi užimti Vilniaus visuomenės sveikatos centro direktoriaus pavaduotojo pareigybę. Šios pareigybės aprašyme nurodyta, kad tai A lygio 16 kategorijos karjeros valstybės tarnautojas. Pareigybės paskirtis – užtikrinti sklandų teisės aktų atitinkantį Vilniaus visuomenės sveikatos centro darbą, vykdomų priemonių savalaikį ir deramą įgyvendinimą, kitų centrui pavestų funkcijų įgyvendinimą; specialieji reikalavimai: turėti aukštąjį universitetinį biomedicinos mokslų studijų srities visuomenės sveikatos krypties išsilavinimą; turėti ne mažesnę nei 3 m. vadovaujamo darbo patirtį visuomenės sveikatos priežiūros srityje; mokėti bent vieną užsienio kalbą pažengusios vartotojo lygmens B2 lygiu (t. 1, b. l. 28-30). Pareiškėjas atitiko šios pareigybės aprašyme nustatytus specialiuosius reikalavimus, tai pripažino ir trečiojo suinteresuoto asmens atstovė, todėl pagrįstai tikėjosi šią pareigybę užimti.

Atsakovai teigia, kad neturėjo pareiškėjui siūlyti šios pareigybės, be to, ji buvo užimta.

Vilniaus visuomenės sveikatos centras 2012-10-04 rašte Nr. (4.3)-2-4147 „Dėl duomenų pateikimo“ informavo, kad nuo 2012 m. vasario 27 d. iki 2012 m. kovo 11 d. Vilniaus visuomenės sveikatos centro direktoriaus pavaduotojo pareigybė nebuvo laisva. 2012 m. kovo 12 d. buvo įsteigta antra Vilniaus visuomenės sveikatos centro direktoriaus pavaduotojo pareigybė, kuri iki 2012 m. balandžio 9 d. buvo laisva, o nuo 2012 m. balandžio 10 d. ši pareigybė nebuvo laisva – tarnybinio būtinumo būdu į ją buvo perkeltas Vilniaus visuomenės sveikatos centro darbuotojas Robertas Petraitis (t. 1, b. l. 189). Taigi, minėta pareigybė, buvo įsteigta pareiškėjo įspėjimo laikotarpiu ir nuo 2012 m. kovo 12 d. iki 2012 m. balandžio 9 d. buvo laisva. VTĮ 18 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad kai yra tarnybinė būtinybė, karjeros valstybės tarnautoją į pareigas priėmęs asmuo turi teisę jį *laikinais perkelti* į kitas karjeros valstybės tarnautojo pareigas toje pačioje valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje, esančioje toje pačioje arba kitoje gyvenamojoje vietovėje. Teismo vertinimu, tarnautojo laikinas perkėlimas tarnybinio būtinumo būdu negali būti vertinamas kitaip nei numato įstatymas, nes ir yra perkėlimas laikinam, o ne nuolatiniam darbui.

Iš rašytinių bylos duomenų matyti, kad pareiškėjas raštu neprašė nei Sveikatos apsaugos ministerijos, nei Vilniaus visuomenės sveikatos centro, kad jis būtų perkeltas į Vilniaus visuomenės sveikatos centro direktoriaus pavaduotojo pareigas. Teismo vertinimu, nors pareiškėjas raštu ir neprašė būti perkeltas į tas pareigas, tačiau tai neeliminavo atsakovo pareigos ne formaliai, bet efektyviai įgyvendinti VTĮ 43 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą garantiją.

Atsižvelgus į VTĮ 43 straipsnio 1 dalies garantinį pobūdį, darytina išvada, kad tuo atveju, kai dėl tam tikrų priežasčių yra numatomas atitinkamos pareigybės panaikinimas ir su tuo sietinas karjeros valstybės tarnautojo atleidimas iš valstybės tarnybos, šis valstybės tarnautojas turi teisę dalyvauti jo užimamos pareigybės panaikinimo procedūroje ta prasme, kad turi teisę pretenduoti į kitas to paties lygio ir kategorijos pareigas bei (jo sutikimu) užimti žemesnės kategorijos pareigas. Tokia valstybės tarnautojo teisė yra suponuojama atitinkama atsakovo pareiga užtikrinti šios teisės realizavimą. Tai reiškia, kad numatydamas atitinkamos pareigybės panaikinimą darbdavys (atsakovas) per laiko tarpą nuo pranešimo valstybės tarnautojui apie jo užimamos pareigybės numatomą panaikinimą įteikimo dienos iki šiam pranešime nurodytos pareigybės panaikinimo datos privalo suteikti šiam valstybės tarnautojui visą (išsamią) informaciją apie esamas laisvas pareigas, taip pat pareigas, kurias numatoma įsteigti vykdam su tokiu pareigybės panaikinimu sietiną struktūrinį arba kitokį atitinkamos institucijos (arba jos padalinio) reorganizavimą (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. birželio mėn. 7 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-143-1371-11).

Nagrinėjamu atveju nuo 2012 m. vasario 27 d. (kai pareiškėjui buvo įteiktas pranešimas apie jo užimamos pareigybės numatytą panaikinimą) iki 2012 m. birželio 30 d. (kai nurodyta pareigybė

buvo panaikinta) pareiškėjui nebuvo pateikta išsami informacija apie galimybę jam užimti tam tikras laisvas ir (ar) naujai įsteigtas pareigybes.

Pareiškėjas buvo tiesiogiai pavaldus sveikatos apsaugos ministrui, todėl Sveikatos apsaugos ministerijos nuomone, jam galėjo būti siūlomos pareigos tik Sveikatos apsaugos ministerijoje.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad sveikatos centrai, tame tarpe ir Vilniaus visuomenės sveikatos centras, yra pavaldus Sveikatos apsaugos ministerijai, tai patvirtina Aprašo nuostatos. Sveikatos apsaugos ministerijos 2012 m. spalio 10 d. pareiškėjui pateiktas pasiūlymas dėl ginčo taikaus sprendimo (t. 2, b. l. 40-41), kuriame pareiškėjui siūloma užimti pareigas ne tik Sveikatos apsaugos ministerijoje, bet ir Vilniaus visuomenės sveikatos centre rodo, kad ir įspėjimo laikotarpiu Sveikatos apsaugos ministerija galėjo pareiškėjui siūlyti pareigas Vilniaus visuomenės sveikatos centre. Taigi, Sveikatos apsaugos ministerija nepagrįstai susiaurino pareiškėjui teiktų pasiūlymų apimtį, apsiribodama tik ministerija, bet nevertino ir nepagrindė, kodėl pareiškėjui nesiūlė užimti jai pavaldžios įstaigos – Vilniaus visuomenės sveikatos centro direktoriaus pavaduotojo pareigybes. Be to, beveik 4 mėnesius pareiškėjui nebuvo siūlytos jokios kitos pareigos, ir tik likus keletui dienų iki atleidimo, buvo pateikti pasiūlymai užimti naujai įsteigtas pareigybes. Teismo vertinimu, Sveikatos apsaugos ministerija pareiškėjui nesuteikė išsamos informacijos apie jo galimybę užimti tinkamas pareigas, kad būtų tinkamai įgyvendinta VTĮ 43 straipsnio 1 dalies nuostata. Iš liudytojos Laimos Macejauskienės parodymų matyti, kad pareiškėjas buvo atleistas iš pareigų valstybės tarnyboje, žinant ir suprantant apie jo atžvilgiu taikytinas garantijas.

Anksčiau išdėstytos aplinkybės rodo, kad VTĮ 43 straipsnio 1 dalies taikymo prasme buvo pažeistas teisėtų lūkesčių principas, tai yra pagrindas pripažinti, kad tokiu būdu buvo pažeista pagrindinė procedūra – taisyklės, turėjusios užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą bei administracinio sprendimo pagrįstumą. O tai yra pakankamas pagrindas panaikinti pareiškėjo skundžiamą atsakovo įsakymą dėl jo atleidimo iš valstybės tarnybos (Administracinių bylų teisenos įstatymo 89 straipsnio 1 dalies 3 punktą). Nustačius faktą, kad atsakovė turėjo galimybę siūlyti pareiškėjui kitą darbą, bet to nepadarė, ir atleido jį iš pareigų, esant VTĮ 44 straipsnio 6 dalyje nustatytai garantijai, pripažįstama, kad buvo pažeista įstatymų nustatyta atleidimo iš valstybės tarnybos tvarka. Teismas konstatuoja, kad skundžiamo įsakymo 1 punktą yra neteisėtas ir nepagrįstas.

Teismas nesutinka su atsakovo argumentu, išdėstytu 2012-10-05 rašte teismui „Dėl dokumentų pateikimo“ (t. 1, b. l. 114), kad pareiškėjui, kaip įstaigos vadovui, dirbančiam šiose pareigose nustatytą ketverių metų kadenciją, neturėjo pareigos siūlyti užimti pareigų valstybės tarnyboje. VTĮ 43 str. 3 d. numatyta, kad buvusiam įstaigos vadovui (išskyrus įstaigos vadovą, priimtą į pareigas politinio (asmeninio) pasitikėjimo pagrindu ar įstatymo nustatytai kadencijai, taip pat įstaigos vadovą, kuriam suėjo 65 metai), atleistam iš pareigų dėl pareigybės panaikinimo, 6 mėnesius nuo atleidimo iš pareigų dienos Vyriausybės nustatyta tvarka siūlomos tos pačios ar žemesnės kategorijos įstaigos vadovo (išskyrus įstaigos vadovą, priimamą į pareigas politinio (asmeninio) pasitikėjimo pagrindu ar įstatymo nustatytai kadencijai) pareigos, jeigu asmuo atitinka bendruosius reikalavimus, keliamus į valstybės tarnautojo pareigas priimamam asmeniui, ir jam siūlomos pareigybės aprašyme nustatytus specialiuosius reikalavimus. Taigi įstatymas nustato išimtį įstaigos vadovui, dirbančiam šiose pareigose nustatytą ketverių metų kadenciją tik tuo aspektu, jog jam jau po atleidimo iš pareigų dėl pareigybės panaikinimo nėra pareigos 6 mėn. siūlyti atitinkamų pareigų, tačiau tai nesusiję su privalomomis taikyti garantijomis taikyti atleidžiant iš pareigų.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 30 straipsnio (redakcija galiojusi nuo 2010 m. liepos 1 d.) 5 dalyje nustatyta, kad įstaigos prie ministerijos vadovą ketverių metų kadencijai Valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka (ne politinio (asmeninio) pasitikėjimo pagrindu) priima į pareigas ir atleidžia iš jų atitinkamos valdymo srities ministras. Įstaigos prie ministerijos vadovas gali būti skiriamas eiti tos pačios įstaigos vadovo pareigas ne daugiau kaip dvi kadencijas iš eilės. Įstaigos prie ministerijos vadovas yra tiesiogiai pavaldus ir atskaitingas atitinkamos valdymo srities ministrui. Įstatymai gali nustatyti kitokį įstaigų prie ministerijų vadovų priėmimą, kadencijos trukmę, pavaldumą ir atskaitomybę.

Pareiškėjas 2004 m. gegužės 20 d. sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. K-66 „Dėl V. Bakasėno skyrimo“ 2004 m. gegužės 24 d. skyrė V. Bakasėną Tarnybos direktoriumi (18 kategorija, t. 1, b. I. 6).

Naujo Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 30 straipsnio nuostatos įsigaliojo nuo 2010 m. liepos 1 d. Sveikatos apsaugos ministerija nepateikė duomenų, nuo kada pareiškėjo kadencija prasidėjo ar kada baigėsi, ar pareiškėjas apie tai buvo informuotas. Ši aplinkybė nebuvo susieta su pareiškėjo atleidimu iš valstybės tarnybos, panaikinus jo pareigybę reorganizacijos, o ne likvidacijos pagrindu. Todėl teismas šiuos argumentus atmeta kaip nepagrįstus ir tokią Sveikatos apsaugos ministerijos poziciją laiko kaip nenuoseklią.

Sveikatos apsaugos ministerijos 2012 m. spalio 10 d. pateiktas pasiūlymas dėl ginčo taikaus sprendimo (t. 2, b. I. 40-41), nagrinėjamu atveju neturi įtakos vertinant skundžiamo įsakymo teisėtumą ir pagrįstumą.

Nustačius besąlyginį pagrindą naikinti skundžiamą sprendimą, kitos skunde ir atsiliepime nurodytos aplinkybės nelaikytinos teisiškai reikšmingomis ir teismas dėl jų nepasisako.

Dėl vidutinio darbo užmokesčio už priverstinę pravaikštą priteisimo

Pareiškėjas prašo taikyti Darbo kodekso 297 straipsnio 4 dalyje įtvirtiną garantiją. Darbo kodekso 297 straipsnio 4 dalis įtvirtina, kad jeigu teismas nustato, kad darbuotojas į pirmesnę darbą negali būti grąžinamas dėl ekonominių, technologinių, organizacinių ar panašių priežasčių arba dėl to, kad jam gali būti sudarytos nepalankios sąlygos dirbti, tai priima sprendimą pripažinti darbo sutarties nutraukimą neteisėtu ir priteisia jam šio Darbo kodekso 140 straipsnio 1 dalyje nustatyto dydžio išieitinę išmoką ir vidutinį darbo užmokestį už priverstinės pravaikštos laiką nuo atleidimo iš darbo iki teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos. Teismas sutinka su pareiškėjo pozicija, kad jis negalėtų tęsti tarnybos Sveikatos apsaugos ministerijoje ar jai pavaldžiose įstaigose, todėl, įvertinus anksčiau išdėstytas aplinkybes, taikytina Darbo kodekso 297 straipsnio 4 dalis.

Pareiškėjo reikalavimas dėl darbo užmokesčio priteisimo už priverstinės pravaikštos laiką nuo 2012 m. birželio 30 d. iki teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos yra pagrįstas. Dėl skundžiamo įsakymo 2.2 punkte nustatytos 3 mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio išieitinės išmokos išmokėjimo byloje nėra ginčo. Pareiškėjas teismo posėdyje patvirtino, kad išieitinę išmoką yra gavęs. Iš pareiškėjo pateikto sąskaitos išrašo matyti, kad paskutinę išmoką jis gavo 2012 m. spalio 5 d. (t. 2, b. I. 42-45).

Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjui 3 mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio išieitinė išmoka yra išmokėta, todėl išmoka už priverstinės pravaikštos laiką mažintina išmokėtos išieitinės išmokos dydžiu.

Vidutinis darbo užmokestis apskaičiuojamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gegužės 27 d. nutarimu Nr. 650 patvirtinto Darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo (2008 m. gruodžio 3 d. nutarimo Nr. 1279 redakcija) nustatyta tvarka. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. A1-535 patvirtintas metinis vidutinio mėnesio darbo dienų skaičius, esant penkių darbo dienų savaitei 2012 metams – 21 darbo diena.

Sveikatos apsaugos ministerijos pažymos duomenimis, V. Bakasėno vidutinis mėnesinis darbo užmokestis buvo 6 164,47 Lt, o vidutinis vienos dienos darbo užmokestis – 303,17 Lt (t. 1, b. I. 64). Nuo pareiškėjo atleidimo (2012 m. birželio 30 d.) iki teismo sprendimo paskelbimo dienos (2012 m. spalio 26 d.) praėjo 3 mėnesiai ir 20 darbo dienų. Pareiškėjui priteistina (3 mėn. x 21 d. d. x 303,17 Lt) 19 099,71 Lt + (20 d. d. x 303,17) 6 063,40 – (3 mėn. x 21 d. d. x 303,17 Lt) 19 099,71 Lt = 6 063, 40 Lt (neatskaičiavus mokesčių ir kitų privalomųjų mokėjimų) bei po 303,17 Lt už kiekvieną darbo dieną iki teismo sprendimo įsiteisėjimo šioje byloje.

Dėl neturtinės žalos priteisimo

KOPIJA TIKRA

Pareiškėjas prašo priteisti 5 000 Lt neturtinės žalos atlyginimo.

Neturtinės žalos sampratą įtvirtinta Civilinio kodekso 6.250 straipsnyje, kuris neturtinę žalą apibrėžia kaip asmens fizinį skausmą, dvasinius išgyvenimus, nepatogumus, dvasinius sukrėtimus, emocijų depresiją, pažeminimą, reputacijos pablogėjimą, bendravimo galimybių sumažėjimą ir kt., teismo įvertintą pinigais (CK 6.250 str. 1 d.).

Žala turi būti atlyginama ją padariusių asmenų (Civilinio kodekso 6.263 straipsnio 2 dalis). Valstybė žalą atlygina pagal Civilinio kodekso 6.271 straipsnio normas. Civilinio kodekso 6.271 straipsnio 1 dalis nustato, kad žalą, atsiradusią dėl valstybės valdžios institucijų neteisėtų aktų, privalo atlyginti valstybė iš valstybės biudžeto nepaisydama konkretaus valstybės tarnautojo ar kito valstybės valdžios institucijos darbuotojo kaltės. Subjektai, kurių veiksmais padaryta žala, atlyginama pagal Civilinio kodekso 6.271 straipsnį, išvardinti šio straipsnio 2 dalyje, kur šiame straipsnyje terminas „valdžios institucija“ reiškia bet kokį viešosios teisės subjektą (valstybės ar savivaldybės instituciją, pareigūną, valstybės tarnautoją ar kitokį šių institucijų darbuotoją ir t. t.), taip pat privatų asmenį, atliekantį valdžios funkcijas.

Pareiškėjas prašo atlyginti neturtinę žalą, kuri atsirado dėl jo patirtų neigiamų išgyvenimų jį atleidus iš pareigų.

Pažymėtina, kad neturtinės žalos sąvoka apima platų spektrą pačių įvairiausių išgyvenimų. Pareiškėjo nurodytos bei teismo nustatytos jo atleidimo iš valstybės tarnybos aplinkybės, t.y. kai pareiškėjui per visą 4 mėnesių įspėjimo laikotarpį buvo pasiūlytos tik dvi pareigybės, esant galimybei pasiūlyti ir kitų pareigybių, bei tai, kad turėdamas absoliučią garantiją jis vis tik buvo atleistas, leidžia teigti, kad dėl tokio atsakovės - sveikatos apsaugos ministerijos - požiūrio didelę darbo patirtį valstybės tarnyboje ir aukštą kvalifikaciją turintis pareiškėjas neabejotinai patyrė neigiamus išgyvenimus – nereikalingumo jausmą, pažeminimą, teisėtų lūkesčių praradimą. Pareiškėjas nurodė, kad pablogėjo jo sveikata, jautėsi pažemintas bendradarbių ir kolegų akyse. Atkreiptinas dėmesys, kad dėl neturtinės žalos prigimties neturtinė žala ne visada gali būti pagrįdžiama konkrečiais įrodymais.

Atsižvelgtina ir į tai, kad atsakovė pareiškėjui vis tik sudarė tam tikras galimybes likti tarnyboje bei bylos nagrinėjimo eigoje siekė ginčą išspręsti taikiai, siūlydama visą eilę pareigybių, pareiškėjo teisės apgintos priteisiant jam vidutinį darbo užmokestį už priverstinės pravaikštos laiką.

Įvertindamas, bylos aplinkybes, vadovaujantis teisingumo ir protingumo kriterijais, teismas daro išvadą, kad tinkama neturtinės žalos atlyginimo suma yra 4 000 Lt.

Vadovaudamasis Administracinių bylų teisenos įstatymo 85-87 straipsniais, 88 straipsnio 2, 5 punktais, 127 straipsniu, teismas

n u s p r e n d ž i a :

Vytauto Bakasėno skundą tenkinti iš dalies.

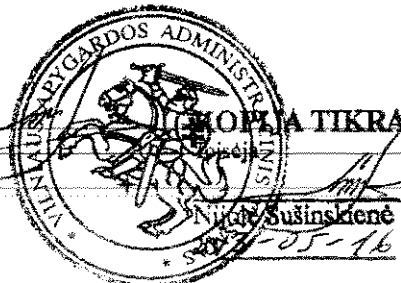
Pripažinti Vytauto Bakasėno atleidimą iš pareigų neteisėtu ir panaikinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. K-127 „Dėl Vytauto Bakasėno atleidimo iš pareigų“ 1 punktą.

Priteisti Vytautui Bakasėnui iš Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos vidutinį darbo užmokestį už priverstinės pravaikštos laiką nuo atleidimo iš pareigų dienos (2012 m. birželio 30 d.) iki bylos išnagrinėjimo dienos (2012 m. spalio 26 d.) įskaitytinai 6 063, 40 Lt (šešis tūkstančius šešiasdešimt tris litus 40 ct) ir nuo 2012 m. spalio 29 d. po 303,17 Lt (tris šimtus tris litus 17 ct) už kiekvieną darbo dieną iki teismo sprendimo šioje byloje įsiteisėjimo.

Priteisti Vytautui Bakasėnui iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, 4 000 Lt (keturis tūkstančius litų) neturtinei žalai atlyginti.

Sprendimas per 14 dienų nuo jo paskelbimo apeliacine tvarka gali būti skundžiamas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, paduodant skundą tiesiogiai šiam teismui arba per Vilniaus apygardos administracinį teismą.

Teisėja

Nijolė Sušinskienė